1

श्रीगणेशाय नमः ॥ गंगाप्रणाम्य वरदां वालबुद्धि सुसिद्धये जगन्नाथस्य लहरी व्याख्यानं करोम्यहम् १ हे गंगे ते सुधासौन्दर्यं अ मृतदर्शनं चक्षुर्दीने सुदरं सलिलं नः अशिवं पापं शमयतु कथंभूतं सकलवसुधायाः सर्वपृथिव्याः समृद्धं संपूर्णं सौभाग्यं शोभा रूपं पुनः लीलया जनितं उत्पादितं सकलं जगत् येन तस्य खंडपरशोः शिवस्य किमपि अनूपमं तत् महैश्वर्यं सद्गुणैश्वर्यं पुनः श्रु तीनां सर्वस्वं त्रिकाण्ड प्रतिपादितं फलं अथ सुमनसां देवानां साधूनां वा मूर्तं गृह्यं सुकृतं पुण्यं तत् सर्वदा । अरु इदमपि अनुसन्धान

॥१॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ समृद्धं सौभाग्यं सकलवसुधायाः किमपि तन्महैश्वर्यं लीलाजनितजगतः खंडपरशोः श्रुती नां सर्वस्वं सुकृतमथ मूर्तं सुमनसां सुधासौन्दर्यं ते सलिलमशिवं नः शमयतु ॥१॥ दिलीनो वैवस्वतजननगर कोलाहलभरो गता दूता दूरं क्वचिदपि परेतान्मृगयितुं विमानानां व्राता विदलयति वीथीर्दिविषदां कथा ते कल्या णी यदवधि महीमंडलमगात् ॥२॥ ॥२॥

इत्यपनूपं मूर्तामूर्ते हे ब्रह्मणो रूपे इति श्रुतेः १ हे गंगे गंगानां तस्मिन् यदवधि यावत्पर्यन्तं ते कल्याणी कथा महीमंडलं अगात् तावत् जनानां वैवस्वतस्य यमस्य नगरे कोलाहलभरः हाहेति शब्दः विलीनो नष्टो जातः अपि च यत दूताः क्वचिद्देशे परेतान् मृगयितुं दूरं गताः स्पर्द्धं विमानानां व्राताः समूहाः दिविषदां वीथीः मार्गान् विदलयति पत्रतीत्यर्थः यथा प्राचुर्येण नाक्तिपत्र तत्सान्निध्ये जनानां नरकं किं कर्तव्यमित्यर्थः ॥२॥

हे जननि जंबालं गंभीरं जलं ममजालं भवपाशं जरयतु शिथिलीकरोतु कथंभूतं जलं मज्जतः बालोलोललोलंत्यन्तचंचलास्तरंगाः लहरयः ताभिः
ललिताः अंभोजपत्रस्य कमलस्य पंक्तयः ताभ्यः स्खलन्तः येषां पांशुव्राताः केसररजः समुदायाः तेषां पूरः ताः न विसरती कौंकुमवत् अरुणा
रुचिः कान्तिर्यस्मिन् तत् पुनः सुरपुरीनारीणां वक्षोजाः स्तनाः तेभ्यः क्षरन् यः अगुरुः वासः चन्दन[illegible] पंकः निबिडस्तु जंबालः
पंकोतीतेनः जटिलं व्याप्तमित्यर्थः इत्यमरः ॥५॥ स्फुरितोयः कामक्रोधयोः प्रबलरसः तेन संजातः जो ज्वरः तस्य ज्वालानां जालं

मज्जल्लीलालहरि लोलल्लहरि ललितांभोजपत्रस्खलत्पांशुव्राताः स्फुरसा विसरत्कौंकुमरुचिः सुरस्त्रीवक्षोजक्षरन्
अगुरुजंबालजटिलं जलं ते जंबालं ममजननिजालं जरयतु ॥५॥ स्फुरत्कामक्रोधप्रबलरससंजातजटिल ज्वर
ज्वालाजालज्वलितवपुषां नः प्रतिदिनम् हरन्तां संतापं कमपि मनउद्भासलहरी छटाचंचत्पाथः
कणाभारसायोद्दिव्यसरितः ॥६॥

पाशाः तेनज्वलितानि दग्ध्यानि वपूंषि शरीराणि येषां तेषां नः अस्माकं संतापं कमपि अल्पं महान्तं वा पेदिव्यसरितः गंगायाः मन
उद्भासे न लहरी णां छटाभिः चंचत्पाथः चंचदुदकं तस्य कणाः सरसाः कणाविन्दु मार्गाः हरन्तां संतापहरणशीलाः भवं
तु इत्यर्थः ॥६॥ विनिन्द्याः लोकानां विफलां इमां त्रिपथगानि [illegible] अधमनरान् हि तारसनी जगति पुनः
इके गंगे जायते प्राज्ञसे कथंभूतान्

स्तंगेऽयं ते वारां प्रवाहः जलानां समुदायः अपारमपरामपरिमितां श्रियं मोक्षलक्ष्मीं दिशतु सजतु कीदृशः सकृदेकदा दृष्टिसरणिं दृष्टिप थमुपगतः प्राप्तः सन् दरिद्राणां दैन्यं दारिद्र्यं अथ दुष्टवासनायुक्तं हृत् अंतःकरणं येषां ते तेषां दुरितं पापं द्रुतं शीघ्रं दूरीकुर्वन् अ पि इह लोके प्राक् झटिति अविद्यैव द्रुमः वृक्षः तस्य दलनेन नाशने न दीक्षागुरुः श्रेष्ठसंपादने: न्यूपदी ज्ञाकेरा वंधन प्रदातामध्या परिक्षितः शुकः वा श्रीरामस्य वशिष्ठः तद्वत् ३ तुङ्गनः हरशिरसि शिवमूर्ध्नि इंगतः चलन्तः गंगातनो भवाः उत्पन्नाः प्रोत्तुंगाप्रक

दरिद्राणां दैन्यं दुरितमथ दुर्वासनहृदां द्रुतं दूरीकुर्वन् सकृदुपगतो दृष्टिसरणिं अपि द्रागाविद्याद्रुमदलनदीक्षा गुरुरिह प्रवाहस्ते वारां श्रियमयमपारां दिशतु नः ॥३॥ उदञ्चन्मार्तण्डस्फुटकपटहेरम्बजननीकटाक्षव्याक्षेपक्षणज नितसंक्षोभनिवहाः भवन्तु त्वंगंतो हरशिरसि गंगाः पुनरमी तरंगाः प्रोत्तुंगा दुरितभरभंगाय भवताम् ॥४॥ ॥

र्षशाढ्याः तरंगाः भवतां युष्माकं दुरितमेव भयं तस्य भंगाय भवंतु कथंभूता मार्तण्डस्य जया स्फुटकपटं यस्या हेरंबजननी गौरी प्रमा तुः पार्वत्याः येकटाक्षव्याक्षेपाः अर्थात् भ्रुकुटिविलासाः नेत्राणां मात्रा जनितः जातः सम्यक् क्षोभः तस्य निवहः येषां ते षां धूर्ता कोपोपि क्षणमात्रेः अन्येषां कल्याणप्रेरः भवतीति भावः ॥४॥

कृतानि क्षुद्राणि स्वल्पानि एनांसि पापानि येस्तानि अथ झटिति शीघ्रं संतप्तं मनो येषां तान् समुद्धर्तुं त्रिभुवनतले तीर्थानां निवहाः समुदायाः सन्ति । अपि प्रायश्चित्तस्य प्रसरणपथं प्राप्तिमार्गं अतीतानि अतिक्रान्तानि दुरितानि येषां तान्नरान् ऊरीकर्तुं अङ्गीकर्तुं हे जननि त्वमिव त्वं विजयसे उपमानत्वं उपमेयस्य अनुपमालंकारः ॥१०॥ हे अम्बे नरान् त्रातुं पवित्रीकर्तुं इहलोके त्वं परमं भेषजं भवरोगनाशकं औषधं अपि कीदृशान् नरान् जडान् मूर्खान् अंधान् पंगून् पादहीनान् प्रकृत्या स्वभावेन च

3 ॥३॥ स्वभावस्वच्छानां सहजशिशिराणामयमपामपारस्ते मातर्जयति महिमा कोपि जगति मुदा यं गायन्ति द्युतलमनवद्यद्युतिभृतः समासाद्याद्यापि स्फुटपुलकसान्द्राः सगरजाः ॥९॥ कृतक्षुद्राघौघानथ झटिति संतप्तमनसः समुद्धर्तुं संति त्रिभुवनतले तीर्थनिवहाः अपि प्रायश्चित्तप्रसरणपथातीतचरितान्नरानूरीकर्तुं जननि खलु जागर्ति भवताम् ॥१०॥ ॥३॥ श्री २

विरीन् उक्तिविकलान् मूकान् ग्रहैः विषयपश्चादगमत्तान् अलंगतान् अखिलानां दुरितानां निस्तारणप्रकारः यत्र प्रायश्चित्तमार्गाः येभ्यः तान् निखिलैः वेदैरपि निर्मुक्तान् अपि च पुनः निरयान्तः नरकमध्ये कामं यथा स्यात्तथा निपतितान् एतादृशान् तान् तारयितुं [illegible] ॥१०॥ नव्यदयो नौकेव हे मातः त्वं नवकुशः धर्माणां निधानं स्थानं नवमुदाम्

एनांसि उन्मत्तैरविनिन्द्यानि पुनः पतितैः परिहार्याणि दूरतस्त्याज्यानि पुनः व्रात्यैः व्रात्यः संस्कारहीनः स्यादित्यमरः व्रात्यैरवाच्यानि पुनः पिशुनैः वंचकैः सपुलकं सरोमांचं यथा भवति तथा अपास्यानि त्यक्तुं योग्यानि ७ अवनितले शोकापहृतये स्वर्लोकान्स्खलन्ती भागीरथप्रपन्नात् आगता त्वं यत् यस्मात् पुरभिदा त्रिपुरारिणा जटाजूटग्रन्थौ विनिबद्धासि अयेऽगेति लोभानामप्रकाशानामपि शिवादीनां मनसि लोभं जनयतां गुणानामेवायं दोषः हे जननि परिणतः भक्तिबन्धनरूपं दोषपरि

विनिन्द्यान्युन्मत्तैरपि च परिहार्याणि पतितैरवाच्यानि व्रात्यैः सपुलकमपास्यानि पिशुनैः। हरन्ती लोकानामनवरतमेनांसि कियतां कदापि श्रान्ता न त्वमिह पुनरेका विजयसे ॥७॥ स्खलन्ती स्वर्लोकादवनितलशोकापहृतये जटाजूटग्रन्थौ यदसि विनिबद्धा पुरभिदा ॥ अये निर्लोभानामपि मनसि लोभं जनयतां गुणानामेवायं तव जननि दोषः परिणतः ॥८॥

वपिशिरोभरुत्तवेन प्रोस्वच्छानां। सहजपिशिशिरतां सहजप्रीतलानां ते अपानां जलानां कोपि अन्यादृश्य रूपोपि महिमा हे मातः जगति जयति शोभते च्युत अंस्वर्ग समासाद्य प्राप्य अनवद्यानि दोषप्रतिकानि भवतवनीः स्फुटपुलके रोमांचैः सान्द्राः व्याप्ताः सन्तः सगरजाः सगरपुत्राः अद्यापि अस्य महिमानं मुदा गायन्ति बहुकालो गतस्तथापि नवमां य अन्यादृशं तवाम्बामितिभावः ॥९॥

पद्मायाः लक्ष्म्याः रसप्रसराः हरिस्तस्य पादपद्मस्य अमलो नखः तस्मात् यस्याः समुत्पत्तिः अथ च कंदर्पस्य कामस्य प्रति-
पक्षः शत्रुर्यः शिवः तस्य जटाजूट एव भवनं गेहं तस्मिन् निवासः स्थितिः यस्याः अस्ति तथापि हितः आश्चर्यं पतिता
नां निस्तारतारणां तस्य विच्छेदकर्तव्यापार्थे अयं तव व्यासंगः व्यापारः अतः कस्मादिति हे जननि जगति तव उत्कर्षः
न जागर्ति अपि तु जागर्त्येवेत्यर्थः १५ इह लोके यस्य मम उद्धृतिविधौ उद्धरते तीर्थानि यदि तं यथा तथा त्रयं त्रिलोक ॥७॥
स एव श्रीकंठप्रविततजटाजूटजटितो जलानां संघातस्तव जननि पापं हरतु नः ॥१७॥ न जेष्यापातितां कथयतु जनी
॥८॥ नां कतम पापरताणां संहर्तुः सुरधुनि कपर्दीधिरूढ कृपा वा श्रीभर्तुः पदकमलसलिले सलिलैः स्नानोद्यो
4 स्यां तव जननि दीयेत कथमिति ॥१८॥ समुत्पत्तिः पद्मारमणपदपद्मामलनखान्निवासः कंदर्पप्रतिभटजटाजूटभवने अथ
पातिप्रस्तनयः भिवाप्यपि करदीकारं कुर्वंति करयपि पिधानं कुर्वंति इयं तेमाहे अंब अनुकंपया आर्द्रहृदय
स्याः सरयस्थं पुनाना सती सर्वेषां अघं पातकं तस्य भयते नागने दर्पे गर्वे दलयसि उद्धरविषये सर्वोत्कृ-
ष्टा त्वं भवसि इत्यर्थः १८ अपि वा या चिकित्सा संभयः तथा विषये सा चलिता सीना येनैः भयपाताना चार्य
लानां यातैः

ऽजनहर्षकृतानां मुमुक्षूणां किमपि च विध्यानं त्रिजगतः त्रिलोक्याः अमलं परिध्यानं स्वरूपं बुद्धेः समानं अपरत्र तु अविद्या
मूलीनां निरोध्यानं आच्छादनं प्रापकमित्यर्थः ॥१२॥ हे जननि तः एषः तव जलानां संघातः समुदायः तापं हरतु किंभूतः संघा
तः श्रीकंठस्य शिवस्य प्रवितत पंजरजूटः तस्मिन् जटितः संलग्नः पुनः कस्य अंतः मध्ये सकलभुवनानां चतुर्दशलो
नं १ ज्यानं ध्यान्ये गम्प्रकृतिव्यधि रानु किंविकलान् व्यह व्यसानसान् विल्मष्ठितनिसारसरसीन् निलिंये निर्मुक्तान् धि
चनिरयानीनि पतितानां यानं चत्रान् तु इमिह परमं मेव जमसि ११ तिथानं धर्मानां किमपि च विध्यानं तव सुन्दरं पुच्यानं
तीर्थानां समलपरिध्यानं त्रिजगतः समाध्यानं बुद्धेः रथ त्वत्तु निरोध्यानमधियां मिश्रयामाध्यानं तः परिहरतु तापं तवं वपुः
॥१४॥ इदं ब्रह्मांडं सकलभुवनाभोगभवनं तरंगे यस्यांतर्लुठति पर ततिंडुकमिव
कानां भवनं स्थानं रूपं इदं हि ब्रह्मांडं परिततः आसमंतात् तिंडुकामिवत्त रंगैः लहरीभिः लुठति ब्रह्मरूपा यो लयि अनेक
ब्रह्मांडं तां चलतम इत्यर्थः १३ नगेभ्यः वर्तिभ्यः पातीनां आगच्छंतीनां नदीनां मध्ये कतमया नद्या हेतुः रघुनिधुम
यांसे हेतुः शिवस्य कपर्दः जटाजूटः आधिरूढे कया वा नद्या श्रीमन्तुः हरेः पादकमलं सलिले ज्वैः आक्षालितम्
नित्यं कथंचन अन्तः हे जननि वद तु जाले शाः कविभिः अस्या कविता यां न चोवा नवीयेत अपि तु रीयं इत्यर्थः ॥१५॥

वशीकृतकोमाधेपुन्न्यस्माद्ः ततपररूपे शून्येमनमपितुपुनः स्वविधानं गुणानं गुणागा साधरूपदोषात् अपिश्राव
श्राव श्राव श्रुत्वाश्रुत्वेत्यर्थः येन अतिलोचिका कापि वृत्तापि सरामात्रं ममवदनं नीनीतेति किं
अपितु माहमास्याद्वारं त्यमवसमर्थे इत्यर्थः ॥१८॥ इह लोके ति नियतं लोकाना अर्थ चच्छकाः परोप

॥५॥ कृतीमामीहांते मनसि चिरकालं स्थितवती मयं संप्राप्तोऽहं सफलयितुमेव पुराषनः १८ भवतिया ॥५॥
5 संजोनियतमथ मि प्यापुष्पवनं कुतकैश्वस्मात् ततपररूपे शून्यमननं ॥१९॥ अपि श्रावं श्रावं
ममतु पुनर्वेरगुणागुणानं ते तिलोकी नाम सरामपि नीनीतेति तवदनं ॥१९॥ कियत्तः संत्येके सततमि
हलोकार्थचच्छकाः परपूतात्मनः कतिचपरलोकप्रसाधिनः सुखंप्रोतेमात्तस्तव खेलुकृत्यानःपुनर
यं जगन्नाथ आश्चर्यं चिनिहितलोकद्वयमरः ॥२०॥ चिरात्ता भ्यामाभ्यां किमिहनयनाभ्यां त्वन्मु
फुल्लं नयाभ्यासालीलापरमरमणीयात्वतनुः अयं हि त्यक्त्वा लोजननिमनुजस्य भवसागरो ध्रुवो
नीत यातस्तवचलहरिलीलाकलेवकोल

कारिणः कियंतः संति परे पूतात्मनः पवित्रदेहाः संति किं च परलोकप्रसाधितः स्वर्गसाधितिहेत्यात्मनः तवैके
पापुनः अयं जगन्नाथ आश्चर्यं निरंतरत्वेनिहितलोकद्वयस्यमरः येननाहमात्मनसुखंपथ्यतथः अते

समुदाये विसृत्वरानां खलः परिजनानां पापसमूहानां किल निश्चयेन एकं मदनं स्थानमुन्मादं ... अहो आश्चर्ये
परिकरं नाशोचस्त्वय ... तं व... पत्याः कुर्वन्त्याः तव भ्रा... चांसस्तुति कर्तुं न ... पमुदितजड... अहं किं ... हसम
र्थीः स्यामपि तु नेत्यर्थः १७ यस्य ... मात् श्रावात् समीपे जगत् विस्मयस्य आश्चर्यस्य भरं भयांति स्वलु ना... त्राः
पातकी ... स... ... मारम्भ एतावन्तं कालं ना कोपि आगतः ... ... कालं स्थितं ... ... नि मा ... हां

अपापव्यासंगो निखिलजननिस्तारसमयिश्चोन कस्माद्युत्कर्षस्तव जननि जागर्ति जगति १५ त्वपं ... ... नि
ल... तामिह यस्या ... ... को ... ... पि किल कपालिप्रमतयः इमं तं ... ... क ... दये
भुना ... ... पदं ... यांसि १६ अव पाकानां ग्रा ... ... वि ... कि ... वि ... ... मुक्तानां मे कं
किल सदनमेनपरिषदां अहो मातर्जगज्जननि ... ... यन्त्याः परि ... तव भ्रा ... कर्तुं कथमिह समर्थो नरः
पशुः १७ न कोपि तावन्तः स्वलु समयमारम्भ ... ... पु ... ... जगतो विस्मयभरः

इत्थं सफ... ... ... कर्तुं हे ... प्रशाय ... ... पा ... ... अहं ... प्राप्तोस्मि अधुना विसं ... कु ... ...
... ... १८ ... ... अधुना ... ...

प्रलयपतं मा

इत्यर्थः त्वदनुसारेणाक्रमतः मुक्तिरेव स्यादिति भावः २२ विप्रान् अविरतं धूर्तं घातं कुर्वतः तथा गु-
रुसतीः गुरुदारान् पुंसः हरतः तथा मैरेयं मद्यं पिबतः पुनश्च कनकं सुवर्णं अपहरतः तत्संगी च
पञ्चमहापातकी नोऽपि पूर्वपुण्यपुञ्जात् यदि अन्ते मरणकालेऽपि तनुं देहं विहाय गच्छति ते अनन्तानि
बहूनि निदानानि अम्ब्वराः यत्नाद्रूपकर्मणा तत्फलं येषां तेऽपि पर्येव अखिलैः सुरैः संभावितं पदं येषां
अमर्षभ्रान्तायाः परममनुराधं गिरिभुवो विहाय श्रीकण्ठः शिरसि नियतं धारयति यां २४॥ अल-
न्यं सोऽरम्यं हसति नियतं यः सुमनसां समाधेर्वा प्राप्तानपि विरहभारक्लान्तहृदां त्वदीयानां नी-
ला चलितलहरीणां व्यतिकरात् पुनीते सोऽपि प्राग् जह्नुतनये त्रिभुवनं॥२५॥ प्रासाने स्नानीनां
नृपतीरमणीनां कुचतटीगतो यावन् मातर्मिलति तव तोयैर्मृगमदः मृगास्तावद्वैमानिक
शतसहस्रैः परिवृताः विशन्ति स्वच्छन्दं विमलवपुषो नन्दनवनं॥२६॥ ॥६॥
तादृशाः सन्तः स्वर्गं क्रीडन्तीत्यर्थः २३ इत्थं मामात्तकृपावलोकनात् नरां मामवमत्यं यहं त्वा दृशीकुर्वन्त्याः श्री
यायाः कल्पा या रूपायासे मूर्तेर्महिमानं निगदितुं वक्तुं कोऽपि के समर्थः इति भावः नको विदग्धर्षि
यामुक्तिं श्रीकण्ठः शिवः शिरसि नियतं धारयति के कल्पा अमर्षभ्रान्ताया गिरिभुवः पार्व

लोके परमरमणीयातवतनुः प्रवाहः इह लोके परमरमणीयात्वतनुः प्रवाहः या भ्रांतपवासांन आलीढा तत्र हृदा श्रो
म्या आकर्णी दीर्घ भ्यां नेत्राभ्यां किं किमपि पफल ध्येस्यर्थः हे जननि अयं तव जहदी यां लीलया कलयेः
कोलाहलहेतुसिकः मनुजस्य यः ओ अवसायोः गुलमध्येनयातनप्राप्तः तयो अवसायौ त्कोरः च्विक कारः
तसो व्यक्तो वितर्पथः विलेयतो हकमयिक्रमानः स्येइनि श्रीमन्माजय ...येचनात् ॥२१॥ यत्र जनपदे केतोलीलया

विमानैः स्वच्छन्दं सुरपुरमयं ते सुकृतिनः पतन्ति द्राक् पापाज्जननि नरकान्तः परवशाः विभाजो यं तस्मि
न्नभ्रमसमयमूर्ते जनपदे न वन्द्यं लीलादलितमनुजाश्मोघकलुषा २२ अपि प्रन्तो विप्रानविरततनुप
नो गुरूसती पितृन्तो श्रेदं पं पुनरपि हरन्नाश्च कनकं विहाय त्वय्येते तनुमतनु दानाध्वरजुषा
मुपर्यभ्रं क्रीडन्ति पविलसुरपुसंभावितपदाः २३ न यासां भी ज्ञा मात्रा अपि परिहृते त्वाम्य समये श्रि
१वायायांमूर्ते कइह महिमा नोनिगदितुं

शमितानि मनुजानामभ्रे बाशीकलुषाणि पापानि पयसा वैनाभ्रैतस्मिं अभ्रमसमयापापप्रचुरमूर्तिः स्वरूपं
यस्य ताहृशो विमानैः सुकृतिनः पुण्यकर्त्तारः पुरुषाः स्वच्छन्दं यथा विमानैः सुरपुरस्वर्गं प्रयान्ते गच्छ
न्ति पापाचारिणः जनाः परवशाः यमदूताधीनाः ... अधुनाक ...धं पतन्ति हे जननि

अं०ल० स०७ तेऽप्यत्र पुरारेः अजयादिजगतिकामानां सवित्रीडम्बा इत्यर्थः अथ मीनं आगमितवक्रतालेशेन सर्वमर्थ व्याप्तीत्यर्थः ॥२७॥ मं
विरचयति करोति यत्सु कदेवि प्रणीत संन्ते ऽर्टन्ति शीघ्रं पापं ध्येयं ध्यं च पुनः भजनां वंचयतास्तासु खहानित भयस्यारम नरीवे
औत सुखं खलु इदं ग जाति पदं अंगा अगम्यति योध्य वाम इतिवर्चनाम मम प्राता प्राने हेतोः थ तांत धरमेव कमलं नस्य अंतः मंथ
विलसनुसमयो ऽतिकटिनः महातापजात्याणर्थः २८॥ प्रसाधेन मा इदं रता मिलति संलग्ना अर्धां जे त्रुगधीमः पार्वतीं
अस्याम्नर्यों
कपर्दी दुल्लस्य प्रणायदं प्रोग धुवते पुरारेः प्रेमं योगत इव मरकोमल सरसौ भवन्त्यः सापत्न्यात् स्फुरित
नयनं कोमलजम्पुचा करेतां क्षिप्ता सेजननि विजयन्तां प्रहरयः २९ अनाधलेहाप्तं विजयेन तज
तिं पुरायजति हां पत्नि व्यंस्योधत्रीग रविरलितः स्तिति मिपुजं
वाण्य आत्म वन्याजीति श्रुतेः अस्य पुरारेः शिवस्य कपर्दो ऽतजटाजूटो उल्लस्यति जस्य भवान्या: मद्धुलगरः पत्नीमं
सरीसाके शयिआजमार्गः नक्षिनप्रवन्योहे जनतित्मलहरे यः सापत्न्येन मसरेता स्फुरितनयनं आनितने त्रा पथा
धाकोमलातरुच कांतिः वस्याधेन पार्वतीकरेण आक्षिप्तासंतः विजयंतां भवतावशं भेसमर्थाः भवचित्यमर्थः २९॥
अनाथेति प्रतिश्लोकं भिन्नमानस्थितिः अतः संगानिजायेसौ अहो आनंदुःखितः लोहेन आहास्त्रिग्धाचंप
7

यः सुभजसंपुष्पाणां अलभंसौ गंधाला रसजातं हरति आपिपिरदशस्नेयत इतनंतर् पिमीतेवां मारतान् इतादेवहरति माहशसो
पिपयनः वायुस्वरीयाणां जीवयाच्छेनां जहरीसांध्यतीकरात् समुकुवाम आदहआश्रयैर्द्वकपुनीते त्रिभुवनं यथमान: प
विनी कर्ताभवती ॥ २५ ॥ प्रभाने स्नातीनां स्नानोत्सुकोनोत्पतिरमशीबांरजस्त्रियोकुयाती मजमहः कलुरकायाबकोलपघेंते
मात: नयमिस्यतिनाथ दैमानिकाइयानांशमशहस्ते: अनेके परिदृतः मुनाः विमलवपुषाद्यास्त्ताः संतःम.त्ताः कस्तूरि

विधाताङ्घ्रिः शंकं निरवधि समाधिं विधिरहो सुखं शेषे शेतां हरिरविरतं नृत्यतु हरः स्मरं प्राय त्र्यैते
रलमथ तपोदानयजनैः सवित्रीकामानां यदिह जगति जाजर्ति भवती ॥ २७ ॥ स्नातं सद्यः स्वातं विरचयतिशांतं
सकृदपि प्रगीतं यत्पापं हरति भवता पंच हरति इदं जन्मेति भवतारमसौ पंचखलु पदं भमप्रातामांतेव
इनंकमलांतं विलसतु ॥ २८ ॥

अनकाः स्वच्छं यथा भवति तथानं इनवैतं इयानांक्तीउस्या नंभुरां
निरयन्तेनायमहिमा भावज्ञेनार्थः २६ ॥ विधिवत्साविशैकं निरवधिः दनिरीक्षतः यः समाधिः शन्वे इवरमेशि भवतथ्रपि वारेः
निर्विकल्पः समाधिं तं विधातायरोतु अहो ऽऽ अय वैशाद: शेषे शेषपर्यंके सुखं यथा तथा शेतां भैचाधापाद स्वापिति हरिरिनिरभ्र
नेः स्त्रछ्र चाह्नायशाइमिः तथा नयः उपवासादिकत्तानं चभजाख्याद्यजनं इवता इशेन हविस्त्यागोनैरेतिनामपाद्रितेयदं:

अपीरच्छिलं अनुरागं प्रीतिं विच्छिन्नवानसि इति हे मातः तुभ्यं आयेषा यथाकरोमि अत त्वत्सा धुज्य मे च मां प्रापयेत्यर्थः ३२
हे मातः तव पयः एकवारं पीत्वा सपदि शीघ्रं सहचरैः विमूढैः स्वहितमजानद्भिर्नरैः सहसंहर्तुं पातः स देशांगतः तन्मे कदापि पद
रामात्रं विश्रांति सुखं न आगमं न प्राप्तवान् इहं इदानीं अधुना मदुः मंद गंधसुशीतलः यः पवनः तस्य संचारेण शिशिरेण शीतं स
नवो संगे हे सदये दयेजन्मतः चिरात् बहुजन्मसु उन्निद्रं अविघातं मां व्याप्तं वालकं चिरं निरंतरं प्राप्य जपनि रागं निप्राप

पय भित्त मनुरागं विच्छिन्नवान् ३२ पयः पीत्वा मातस्तव सपदि यातः सहचरैर्विमूढैः संहर्तुं कचिदपि न विश्रांतमगमं इदानीं
मुसंजनद्रुमवनसंचारि शिशिरे चिरादुन्निद्रं मां सदये हृदये प्रापयाचिरं ३३ सदैव त्वय्येवार्पितकुशलचिंता भरमिमं
यदि त्वं मा मंब त्यजसि समये १ स्मिन्सुविषमे तदा विश्वासो यं त्रिभुवनतलादस्तमयेति राध्यारा चैव भवतिम

तुष्य भगेन कुनु मानायदित्युक्तः आजुः तस्य वलः को वा भवेत् कोपि इत्यर्थः ३३ हे अंब सदैव नित्यं त्वय्येवार्पितः कुशलस्य
मंगलस्य चिंताया भरो य न एतादृशं इमं मां अस्मिन्सुविषमे काले न सम ते अंतकाले यदि त्यजसि तदा अयं
पतितो जारा समये तेकाले यदि त्यजसि तदा अयं पतितो आराज्ञा विश्वास तः त्रिभुवनस्य तलात अस्तं ताम्र
अयंतेप्राप्तोति च पुनः स्वसुश्यत वति त्वाजानीमे ताकनु गाने राध्या भवति समोपि कोपाव्यर्थो स्यादित्यर्थः ३४

...गति: अपुराद मार्गोयिस्य पुराय अहं सुरांगनिंदां त्वां प्राप्तः गदैः रोगैः विदलितः सन् अहं सिंधुनां नाथं अजं त्वां प्राप्तः तत्त्वमया अकुलि
यां हृदयं यस्य सा हं तृष्णाया सिंधु त्वां प्राप्तः शिशुरयमहं मातरं त्वां सम्यक् प्राप्त अपारसंसारगतोस्मि पतनसमुचितं नाङ्क्ष्य अम्ब किं तु जो
विनिपातितानि सन्ततः ३२ भीतस्याभावः ग्रामान्तरगमनायानितापवेगवं परिचितस्यभानस्याः परिणामो स्नेहः खलुयथा पुत्रं पुत्रिं
क्षितिपिजीकरोतु अम्ब नापि यथा तव हे अम्ब जगति दुरितं मम हृपुरांप मम पितृप्रमाप्रीतिः तद्रूपोयं भावो तव परिश्रमा
स्पर्शिनः कुसुमाकुलिन हृद्यो मार मर्यादाः संभ्रम त्वामहमिह विदध्याः समुचितं ३० भवंत्याहि प्राप्त्या प्रेममयी तिनिवारिद परि
भक्तिरियाशास्ते हृदयम्... मया पूर्वः स्वयं मम मातृप्रेम मातुरिति निर्वाहे तवं जगति स्वभावं स्याशरीपं रवं सुवचनो दुःपारि संभ
प्रपंचितलोकाः कोतिन भवंती मन भवती परं तत्रोपाहि स्फुरन्ति दन्तोदहि दिनदासि त्वं तु भयं मा तद्विमतु पुनरात्मीय मलस्थितो ...
प्रेमाममयापेक्ष भावत्यागवं दयापिपति: तस्मात् दुःपरिहरः संसारभारः स्तवो चित्त मवेत्यर्थः भास्वभावं त्यजपित्वा स्वस्य भवपातितां स
त्यां कुनु कौतेयप्रतिज्ञा नोहि कमभावतः प्रसूप्रसनीति भावनुकमवन ३१ अन्न लोके भवतीस्थितां मां वर्तां प्रीतकितिका भवत्प्रपंच ते
पि तु सर्वप्राप्ता भवं तिपरं तु रक्षायत अंभोजफलं निनत्वां वृत्तमसिद दासि तन्नाय भूतां पार्थिकरां स्वभावादेव त्वं वे अंभितं

आकारशून्यं ननु तर्हि शून्यमेव स्यादिति चेन्न नित्यं निरञ्जनं निजमहिम्ना स्वयंप्रकाशमानत्वेन कालत्रयेपि निर्वा
सितं निर्दग्धं तेन अविद्यारूपं यस्मिन् तादृशविभो विभुत्व नीचसु संयुक्तो रजश्छेदकस्या पापवतेन गृहीतपदेन
७ रूपतत्त्वं ब्रह्म हेतुरतोऽनि देवतत्त्वं ननु जगत्कारणत्वाद्वा पिता वा भवति स्तो विभव इत्यर्थः केवलं योगिध्येयत्वस्यापि
प्राप्त्यर्थं ॥३७॥ यत्र सम्यग्ज्ञान परिपाकः तत्रापि च सहसा परित्यज्य विशेषरात्रौ वक्तः चन्द्रः शीतवानीरवजुं
इत्यर्थः येन येन तज्जाति विशेषाः परस्मिन् तादृशावतीरं शीतवर्ती [illegible] सुधामः स्वादीयं स्वादुमे सलिलं हेतुः
॥१८॥ सुधानः स्वादीयं सलिलमिदमानं पिबन्तो जनानामानन्दः परहसति निर्वाणपदवीं ॥३७॥ प्रदोषांतर्लब्धिरसम पते ॥१८॥
लोकाज्ञः जगतदाभोगप्रेंद्रच्छेदशुभंसंतानार्थयुतिः ॥ विलक्षोऽयं जगत्प्रमुख शुभगतिरोधानं
शि१ नीलेद्रसंगतिर्नीनाडव विधिः ॥३८॥

नतिमान् पथा भवतीनयापिवतीजनानां आनन्द निर्वाणपदवीं मोक्षमार्गं परिहसति तं यांकुरिकलितमोहितिभावः ॥३७
सिद्धाः इत्यः तेयांतनिल्याकारयः नाडवविधिः नत्रविधानं सम्यक्पापं निरोधनं कीदृशः प्रदोषांतः प्रदोषकाले नत्यन्तप्रयः
प्रलम्बन नमस्कीर्णा उद्धतः तदातिनस्य प्रयोगः नूतः ते प्रेमितः चर्मन्यापारत्वः ताण्डवभुजाः ते वांसंतानेन ता
नादिदर्शने नाविधानिः अनकारयति [illegible] नरदेवदमरोः वा पवि प्राणवस्य
कारः ध्वनिः महेशा हि रूपं ते शुभप्रापकः अंतभवतापहारे निरोधानेचानि समर्प्य इत्यर्थः ॥३८॥

ऽस्मभ्यं तव अलंदाश्रयात् अत्यद्भुतमहानुगरः ॥ इ७ विश्वासो यस्मात्तेनु भया अथ सह सार्थं सुरगणाः भवज्ञासरसौ अर्थां
वंध्यां यंतीः तोयमकाइत्यर्थः हे भगिरथि पूज्यानां गदि सौदास्य भजंति तदा निराधारः यतः इह लोके कें यांपुंसां पुरः रोदिमि
रोदने करोमि इति लोटे एतत् समेन कृपयत्वं तत् कृपा विना तारकोपायः कोपि नास्तीति भावः ॥३४॥ नगालिनमे दीर्घशिशु
नवालंबादं व सुरेश्वलगुर्वे यास्सहसामथा सर्वे वज्ञासरस्यां मघनीता सुरगणाः इदानीं मो दासं यदि भजंति
भगिरथि तदा निराधारो हा रोदिमि कृपय के सामि हृगुरः ॥३५॥ न यस्मात् इदं रिपि गालि न मे दर यस्मिन् न यो भिन्न
जीवानां प्रसरति मनो वागवसरः निराकारं नित्यं निजमहिमनिर्वासिततमो विशुद्धं यत्तत्वं सुरतटिनि तत्वं न वि
षयः ॥३६॥ अपि प्राज्यं राज्यं ... माभिर्न यदि त्वज्जपसहस्रा विलोलद्वानीरं तव जननि तीरं श्रितवताम् ॥
रखेः एकमेवाद्वितीयं ब्रह्म नेह नानास्ति किंचन मृत्योः स मृत्युमाप्नोति य इह नानेव पश्यतीत्यादि वेदे अपि प्रासादप्रामित
मेदैकमोपासना प्रतिपादिके सञ्च सात्मात्मन्यत्र ... नावसितं नानेष्ट्वितं ... पितु नेतीनेतीति सर्वे इत्यपनिषे
धेन निषेधमुखेः नाक्रेरवधित्वने साक्षीति निश्चितं यस्मिन् जीवानां मनश्च वाक्चतुरयोरवसरः प्रवेशः न प्रसरति
यतो वाचो निवर्तन्ते अप्राप्य मनसा सह इत्यादि श्रुतेः ... कीर्तिमित्यर्थः ॥ ००००

तासां संत्यक्तीति यथा केचित्तत्र मनियमादि अत्र योगयोगे सकाः संतिक्रमे दानमानवरामनसा त्यक्त
लोकत्रयं च गोरोजनेति अहं तु त्वन्नाम स्मरणात् कृतकर्म सर्वलोके संपरिहायैव तैतः सुखलिनो
मानसेति अगव्यतव्यं च तानि जगज्जाले स माकृत याजालेन सत्रातु सं जाने लोके स्था सोऽहं अनिरूच्य
10 क्लिष्टमर्थः ॥१९॥ गजेन्द्र यामः सत्य मानिकायम सर्व सताः सताम् अपि मृत्योः हरतु साकं यालो
के सकल नाटके त्वमेव यातयाति लक्ष्य तामसतो वेत्ति अनमः अपि यो हं तु तन्तु यानस्य च्युतः यः समर्थः
यतं त्वां केवलं जनकादि नरसेवा सदपरे चितामन्या सत्काय मति पु मद तां कालीनपये ॥
॥१०॥ अहं तु त्वन्नाम स्मरणात् कृतकाम क्लिष्टपथ गो जगज्जाले जाने जननि त्वं राजालेन सकलं ॥१९
श्वासलाभ्यां लोके विहायैव लुसलोकं तिल कृतानि मोहं तु त्यजेत तद्यानं दमानं उतु ला तौ ॥
त्रिलुपती सर्वे पि चित्लिखित दुर्योधनस्य रक्षां त्वदीया यामृतं नाम सहरत्नं कृत्स्नं मयि ममं
तायत्नलजनोऽपमां च्युते पुनः कोपि गोचरितं लक्षितो यः दुर्गा समरवादु त्वद्रूपे मार्गं तं मघः
चित्तलपनी मार्जनं कुर्वती तनौ दमालवमनियाः प्रमावः कि मुक्तं यत्र्य त्वत् रूपं सामर्थ्यं च कुरु
तात्कालिकि ॥२॥ क्षिद गतादि त्याः देवन याती रे नरव यं ना दे नमि नमः नाः स तु वाय मृताप्रवस्तु

नपदेषु देशेषु समासे तामनीयमानेन नरादपि केतीयि केसितः यः क्रोमानां वृत्तः स देहः नयस्मि

भा॰ दुःपोऽस्याधिमाधिभिः भूमरसू संहिताना नाशमस्य हेता नाशभस्य हंता नाशकः मस्य जडधियः सक्तापि दुःथंमरि
रपमाधयोव हिमिति धा नदशोदेवामहिमाना नोरसंपुरः सने कपुः मरुताः धाति च दुःखेदुः दुःखे तस्य अयोधि योगः नाशः मधुनाश
भान पतु पस्मात् इरूनाशे मावि मनस्य रतो स स्मरामभाषा कत्ताखेवको तामस्य नीचपोता पथः ३९ अनमावधि मननः मारमः
श्रियाआरहितं पशात पापसुकृतावधिने तौ अर्जनं अन्यको नात्तर स्मरणी सुमनोप्रयः कल्पाण कमे कामिनः सिद्धये बुधाः
रसा अकोतिन

पुरेधायं धावं दुर्विरामोरहितावृर्णितं दशां महीपानां नानानरनसुरार्ये इस्पाविपमं मुमेवापं मेतः स्वहितमना
हे मुजडधियो वियोगस्तेमातयोर्दहकर णानिः श्रमामपि ३९ अपि आतंजमावधेसुकृतकर्मा अनवत्वा
समाश्रेयः कल्पकामिनः सेति विबुधाः निरस्ताजं वानानं कृतसुकृतानां नं भवतीं विनानुकंपस्य लोकेन
परमवलोके हितकर ४०

तीतिः अपि [illegible] संपत्पथः निरस्तालंबानां निराश्रयाणां सुकृतां सु
कृतां पुरायं वेसे वांनु भवतीं विनास्वाविनाहितपत्संरे अन्यंलक्ष्यलोकेन पश्याभि [illegible] रमतीत्य
भीकु [illegible] [illegible] ईनामपि उपकर्ताल्वमेवेति भावः ४० पजाते रेस्तलोके [illegible] [illegible] नतासेवा
येवोनीलचंडमेव [illegible] [illegible] [illegible] यास्यज कामरत्नानि
विज्ञाने पे घारिसा धेकमरीं

ऽभिनयपत्रियेषां राजभिः समुदायेषु पिनलस्यं भुन्येषां यार्तेतमस्य: २७ सकलैः सुरैर्दैवैः सम्यक्तेमेव्यंपस्या:
सायंते मभिनिभमधुप्रंतस्फारमौचोत्रयिपद्यदैयाश्वानमाच्चि भूतरूपं श्रुपत्रिविप्ययेहयाप्रनेरूपंपापं वहर
तोक्रपं भूतीं सूर्तिः श्रुक्रांतसुरतं मेसैवांमविपंशांस्यतियातासतीयाः भ्रूतकृदयत्नं द्रांश्रावित्रा च कामान्
भ्रूसेमायनाच्छिजंचाहरामि कथं तदा भृंग्राश्राकिरणाः पुस्यतस्य सूर्यस्य सरसिाः प्रकाशमामार्गः श्रावनाः
पश्यतिसिस्यमरः निमरंश्रेयकारंहरातिनघतत्यदर्शनाज्ञनमस्कृतंकमीशांवदितिरकैदैवनागाः नृचाद्र
महादतेर्व्यानेवहुविद्विविनानेरूपिचयन्नस्यस्यचोयाभिः सुविमलतयोराजपूपि श्राकियंतहिसे
पद्मसंपिलसाध्यास्मातयादतानाकेनाक्षित्यमिहनुलनीयाकधूयनः २८ सततिपांसपुतासकैतसुवे ११
तानामपिवयाहरत्यंतसेन्द्रा। तिमिरमिव चरासु सरसिाः इयंते सामूर्तिः सकलसुरसंसेव्यमानिजा
प्रमात्मः सेतांपत्रिवित्रमथ्यनाय चहरंता। २८

तवेश्रीचन्द्रदोदम्भाहृत्यगनरसमौयंसुमाभितपूरिकंरकांतमहन्तचेच्यानंयंचनंक्रीशेटावालंतं कररमा। चं
न्द्रपत्मगालांगशोभिरचयरवनाकुरुहृतरजनेषु साध्यारुद्रायाच्चीः वेभावंहेलानांकुपोहेसुरच्चति
जगन्नाथस्यमहापराचितेः मम्रायेसुद्रारतप्रयःप्रयांकोविशाः यमकिंवाराः तन्नं ज्ञासमाजाता

आजानसोऽग्नीसप्तपहासतेः पुनः नित्यमलिनाः मनस्ययुक्ताव्स्तान् अमलिनः अमसात् संततं सौरम अपुष्पगं
धैः पुनानाः तेषां तन्कृ साऽमित्रत्वेन तौरेमयापितं वासः स्यादित्य सावारुपपदं ततनम अवकुलमसमौवे
या भविताः प समर्थवेलेतः पेकाथाः विभपितुनेत्यर्थः सोम्या नातं हितेषु नाकस्य स्यर्जस्य अश्वी कैवं नुः तं
स्यतजरेस्वर्जः तस्मिन्साका नेमनो येषां ते ऋतं एव योगिने त्यर्थः सोका नां केवलं निवासाद जनिमरस्या
योगाः शोकं तदापहरमांहृत्य नां आनं तदेव तेतीरं नमस्तम्भे तेसां रघुस्व नप्रानेच्छीरं समर्थः भवतु ॥२४॥
नयानमृत्संसत्तज्जनपदसमासक्तमंतसाहस्रेतः सोऽग्नौ सेविकचकु सुमं धान्नमि यतः पुनानाः सौरभ्यैः सततं
मलिनौ नित्यमलितान् सख्यापानः संयुक्तं दमा त्रिदशनदीनितीरतरवः ॥२७ पदंतः स्वेलंतोयहु सततं सौख्य
भवितानकाकानाकाथोभवन्जगय साकालेमनसः निवासाच्चो कानां जनिमरस्य शोकं हरत्वा तदो तेने
तीर्थं अमरभानच्छीरे भवनृतः
महादतेमविंसस्पृक्षुरते स्वरं यन् लिसो आवरे पदततम् रविभानां जंगाती रमनजीवानां यत्र ददात यानम्
नाधिके गुणः भावे नदद्गालके दृष्टांते नमहलोके तुलनोया सामर्थ्यं कतु योजाः लिखितनः क ये येत्यर्थः क तं
सूतपदं मंदा दानैः गजा ... ते अपि ... तत्रय सा ... कर्मा मिताते:

तद्रूपास्ते द्दष्टिक टाक्षैः भवज्वलनः अग्नितेन भर्जितान् दग्धान् नरान् अनिशं सततं उज्जीवयन्ती चिदेकमपाविद्र संपूर्णो चन्द्रि
काचयः चन्द्रिकाकान्ति समुदायः तद्वत् याचमीक्षते निरतिशयसुखं चमत्कारनूपां वांचितचरण्नित्यप्रसादा मौलिमौलिभेति
भाव ॥४९॥ याचिभिः ४ नरगैः लालितं निर्विषीकृतं यत्कोसीयं मम्रे अद्दितस्थापितं पदं श्रीकमलपदमपाहं गोहेत्व लोककंठो
१२ लिनीला भवस्यव्याजः महासर्पः तेन आवलीढः विछदते नम्यक्तः आत्मा तु अन्तस्फारराचयपस्पतस ममधूनातापं

॥५२॥ मंत्रैर्मीलितमौषधै र्मुकुलितं त्रस्तं सुरायाम्भुतैः सस्तं सान्द्रसुधारसैर्विगलितं गारुत्मतैर्गावभिः वीचि ॥५२॥
न्याचितकालिमाहितपदैः स्वर्लोककल्लोलिनीलीलं तापंशमयाधुना ममभवव्याजावलीढं मनः ॥५०॥
घूर्णेनागेन्द्रकरिप्रथमफणिगयासेयानं दीदुमुख्यासर्पयहारयिलास्वमयपुरमेदिश्रकुपरीतंकुकामे

विषवल्गद्दूष संपर्क यदूरिकल्क्रयं भूतं तापं मंत्रैः मंत्रांतां पुरश्चरणैः मीलतः एकी कृतः मांपुनः औष
धैः रक्षापजैः मुकुलितः कमलकल यस्तु कुंचोगातः तं पुनः कुह रत्नागरैः मीलितः ऽपासि नैपूंच्च य
त्यादिदेवगत सम्पदाम्रैः त्रस्तः भीतः तं सां द्रा निविदितगया ह्याचनसुधाविः कथा परूत्पात सार
सैः सारभूतैः पीतम्बा [illegible] सुभिर्नागवज्रैः ॥॥॥॥॥॥॥॥॥

येत्वां ध्यायन्ति तेषां परिभावः न उदयन्ति नभवन्ति कथंभूतां शरच्छरत्कालीनचन्द्रवत् शुभ्रां शुभ्रवर्णां प्राप्तिसकलेन चन्द्रखंडेन शो
भालः शोभितः मुकुटो यस्यास्तां करैः चतुर्भिः कुंभस्थांभोजं कमलं चर्ज्जनः वरश्चेव भयं निरस्त्रास्वन्तो दधतीं सुधाया धारात
स्याः आकारम् आभरणानि वसनानि वस्त्राणि यस्यास्तां शुभ्रमकरोः स्थितां एतादृशध्याने न रमणीया लाँ

वधानध्यानोर्गेव दुःखितिमरमस्रीयंपरिकरं किरीटे बालेन्दुं नियमयत्पुनः पल्लागरीः ॥ नकुर्यात्त्वं हेलामितरजनसा
धारणाधियाजगन्नाथस्यायं सुरधुनि समुद्धारसमयः ॥८७॥ शरच्चन्द्रश्वेतां शशिशकलकान्तयोता मुकुट
करैः कुंभांभोजे वरभयनिरासौ चेन्द्रधतीं सुधाधाराकाराभरणवसनां शुभ्रमकरे स्थितां त्वां ये ध्यायन्त्युद
यति न तेषां परिभवः ॥८८॥ दरस्मितसमुल्लसद्वदनकान्तिपूराम्रते भवज्वलनभर्जितानभिसमूर्जयन्तीनरान्
चिदेकमयचन्द्रिकाचयचमत्कृते तिष्ठतीतनोतु मम शंतनोः सपदि शंतनोरंगना ॥८९॥

धायति ते धन्य कृतार्थाः ॥९०॥ शंतनोर्विशवंशस्य शिवंशुभस्य धाराद्यः कस्मिन्काले किमपिकारणांत द्रूपाभूभ्रीअसमानमहा
भागवृत्तेन समार्थ्ये यस्याश्चंगनांगनात्वं भक्तमो शंकल्याणं तनोतु विस्तारयतु कथंभूतां आदरयत् शंखयत् शुभ्रंयत् स्मितं मन्द
हास्यं तेन समुल्लसत्स्य शोभायमानं वदनं तस्य कांतेः पूरः भरः

विभूषितंत्र्यंबकगारिपोः कोमारेः शिरः यया सचक्रतेनाकांतेजनानांडखानांभंगोययासनीलरास्तु
न्दराः उत्तंगाउद्भ्रावलंतः तरंगाः यस्या सा गंगा मया प्रभुमंशायंतु भ्रायतंकरोतुइत्यर्थः ग्रंथाभ्या
सफलमाह जगन्नाथेनेन निर्मितां इमांपीयूषलहरीं यःपठेत्तस्य सर्वत्र सर्वे पदासर्वं संप
13 पदः सर्वकल्याणाराजायंते भवतीत्यर्थः ५३ इति पंडितराजजगन्नाथकृतगंगालहरीटीका
या समाप्तम्

जगन्नाथेन निर्मितां यःपठेत्तस्य सर्वत्र जायते सर्वसंपदा
१३ जगन्नाथेन निर्मितां यःपठेत्तस्य सर्वत्रजायते स्यसर्वसंपदा १३
इति श्रीपंडितराजजगन्नाथकृता गंगालहरी समाप्ता ५३

इन्द्रनीलमणिशिलाभिर्विदलितः शाकलीकृतं यत्तद्ध्वान्तं रूपादिममस पिनुविषं यथा न प्रयाति तथा प्रयमयितापः क्रतौ पूर्वैरे
वोपायैर्निशान्तेनजनितं यमिमेव तं तथा पीत्यर्थः ५० कदाचिच्चेत्प्रयाते क्रीडासमये प्रावृत्याः समयेपरां केवा
नागेन्द्रकृत्तिगजचर्मपृथग्भ्रंगसा; सैनिकाः फणिताः प्रमोदाः सर्वसमुदायाः नदीयूषमः इन्दुश्चन्द्रश्चैवए
तेमुख्या यस्मिन् तत्स्थलं सर्वस्वं त्वनहारयित्वा स्वदेहे प्रथप्राकृशीघ्रं परिगीकर्तुं कामेपुरभिदि त्रिवेशिद्धि
सतिनाम्न्रू समये मधुजहासतया मन्दस्मितया हिमवत्या पार्वत्या साकं तत्रिवेरवाचीने जाते सती लमति
साकं महे हिमवत्या साकं पुलहसितयावी लीलितायां यथा स्याद्वासिवेदम्वेदहृदरन वघटनाकर्मनः पुना
तु ॥५०॥ विभूषितानंगरिपूत्तमांगासद्यः फतानेक जनातिभंगा मनोहरोत्तुंगचलत्तरंगा गंगा मम
अंगान्यमली करोतु ॥५१॥ इमां पीयूषलहरीं
मत्स्याचीनामवसीतिसार्थिमानयथाविदितत्रायावत्कदध्यवलोकितायास्तव हेत्वंवकोपमेरसाख्यागोनार्थ
चलायधीयिवचसेद्धहरयः ५ स्त्रासिना रहवयुत्तावनानीवेलापूर्येनायलहरयः तां ता नवघटतयाता
उपेन्दय तवनः प्रस्मान्पुनातु पवित्रीकरोतु यथा गिवयं मपान्यावयिचमतिः तथा तव पीतिमिर्व्यस्ति
त्यर्थः ५१ गंगाममांगानि यमली करोतु नमिती [illegible] कथंभूता गंगा